

Samrådsredogörelse Bilaga 7_Enskilda särskilt berörda. Förteckning över skrivelse-nr och fastighetsbeteckningar

NR	Fastighetsbeteckning	Ägare/avsändare
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		

Sweco Sverige AB

Att: [REDACTED]

Box 340 44

100 26 Stockholm

Översändas endast via e-post till:

katrineholm@sweco.se

hedenlunda@sweco.se

sodermanland@lansstyrelsen.se

kommunen@katrineholm.se

Ericssberg, 2021-03-26

SYNPUNKTER GÄLLANDE 130 KV-LEDNING MELLAN HEDENLUNDA OCH KATRINEHOLM

Som berörd fastighetsägare har vi tagit del av samrådsunderlag från Vattenfall Eldistribution AB (nedan Vattenfall) och vill härmed framföra våra synpunkter. Synpunkterna gäller för hela den tänkte sträckningen mellan Katrineholm och Hedenlunda. Ericssbergs Fideikommiss AB anser att projektet med tänkt sträckning och luftledning medför betydande miljöpåverkan och en fördjupande MKB bör tas fram.

BAKGRUND OCH INLEDNING

Vattenfall Eldistribution har för avsikt att bygga ny 130 kV-luftledning mellan Hedenlunda och Katrineholm. Behovet anges vara sprunget ur ett enskilt bolags behov då Vattenfall hänvisar till "kundens ökande effektbehov". Behovet av de nya ledningarna är alltså sprungna ur ett enskilt bolags behov och därmed inte utifrån allmänhetens behov av en förstärkt elförsörjning. Här resa en första fråga sig om proportionalitet. I det fallet, att denna kund är vinstdrivande, kan billigaste alternativet för Vattenfall (luftledning) som har störst möjlig inverkan på oss som fastighetsägare inte varar ett alternativ utifrån en proportionalitetsprincip. Allmänintresset måste vara proportionerligt varför markledning är det enda alternativet, sett utifrån åsamkad skada utifrån sakägarnas intresse.

Det är härtill viktigt att understryka att Ericssbergs Fideikommiss AB aldrig har tagit del av det inledningsvisa/första samrådsbrevet som Sweco på uppdrag av Vattenfall Eldistribution AB skulle ha skickad ut och som var daterad 2021-02-15. Detta tilltrots för att Ericssbergs

Fideikommiss AB är en av de största och därvid mest berörda markägare på den tänkte sträckningen. Första gången Ericssbergs Fideikommiss AB hör om detta är 2021-02-16 på eftermiddagen, när undertecknade får en uppringning från [REDACTED] på Vattenfall. Äntligen saknar Ericssbergs Fideikommiss AB dokumentation för vilken kontakt våran arrendatorare och hyresgäster i området har haft från Vattenfall. Det blev utlovad på ett inledningsvist möte att Vattenfall ([REDACTED]) skulle visa uppsändlistan från Sweco inkluderande dom med särskild rätt i området (täktillstånd, vägservitut mm) samt Ericssbergs Fideikommiss AB arrendatorer och hyresgäster, men det viste sig sen att denna lista inte existerade och att inga arrendatorer, hyresgäster eller personer/verksamheter med särskild rätt i området var blivit informerat. Även om Vattenfall inte har direkt skyldighet för kontakt med arrendatorer och hyresgäster, är det olyckligt att Ericssbergs Fideikommiss AB är blivit missinformerat om lister och kontakter. Ovanstående punkter och process finns dokumenterad i mailkorrespondens för perioden 2021-02-19 till 2021-03-04.

MINSTA MÖJLIGA PÅVERKAN

När en kraftledning ska byggas gäller särskilda krav enligt miljöbalken om att bästa möjliga teknik ska väljas med hänsyn till bland annat produktionsmark, naturmiljö, hälsa och byggnation enligt 2 kap. 3 § miljöbalken. Vattenfalls samrådsunderlag tar förvisso upp frågan om markförlagd kabel men förefaller ändock att utesluta alternativet med kabel utan någon djupare analys.

Vattenfall följer inte miljöbalken gällande att välja bästa möjliga teknik. Vattenfall visar inte att det är tekniskt omöjligt att använda sig av markförlagd kabel eller redovisar att det är tekniskt nödvändigt med luftburen ledning. Vattenfall redovisar enbart att det är komplicerat med kabel.

Det är anmärkningsvärt och orimligt att Vattenfall enbart beaktar etableringen och förläggningen av ledningarna vilket är en övergående fas. Etableringen med markkabel må vara komplicerad och det må innebära ett stort markintrång men detta skall sättas i relation till det intrång som markägaren med en luftburen ledning kommer erfara varje år, vid var tids brukande av jord- och skogsbruket.

Vattenfall skall utreda närmre, i enligt med gällande rätt, alternativet med markförlagd kabel. Att enbart avvisa det markförlagda alternativet med att det är komplicerat överensstämmer inte med miljöbalkens skyddsregler. Dessutom skall valet av luftburen kraftledning motiveras och tydliggöras med ett underlag som belyser varför ett luftburet teknikval görs med hänsyn till vad som skrivs i 2 kap. 3 § miljöbalken.

I miljöskrivningarna saknas text om huruvida miljöfarliga ämnen kommer att användas och hanteras. Används till exempel kreosot som impregneringsmedel i markkankare eller stolpar? Det finns heller inget omnämnt om behovet av uppföljningsprogram för miljöfarligt avfall, med insyn av en oberoende organisation.

PÅGÅENDE MARKANVÄNDNING

Enligt 3 kap 4 § miljöbalken är jord- och skogsbruket av nationell betydelse. Vattenfall saknar underlag för bedömningar hur möjligheten att bedriva rationellt jord- och skogsbruk påverkas av luftburen ledning i jämförelse med markkabel. Vidare saknas underlag hur hushållning med brukningsvärd jordbruksmark påverkas av såväl val av teknik som planerade ledningsstråk.

Det saknas generellt övergripande alternativ på dragningar och varför Vattenfall inte i högra grad väljer att utreda markförlagda dragningar ut med befintliga vägar och järnvägar. Det skulle vara mera lång siktad att använda till exempelvis järnvägsområden, som ger väldigt litet – om överhuvudtaget någon – intrång på privat mark.

JORDBRUKS OCH DJURHÅLLNING - BRUKSHINDER

Luftledningarnas stolpfundament orsakar direkta odlingshinder på den åkermark som passeras av luftledningar, vilket i regel innebär produktionsförluster. Detta markintrång består inte enbart av den yta som upptas av en ledningsstolpe, dess fundament och eventuella stolpstag utan också de merkostnader och den nedsatta växtproduktion som uppstår till följd av skyddsområdet intill ledningsfundament/stag och den markpackning som uppstår när lantbruksmaskiner behöver vända intill ledningsfundamenten. Restriktioner för markanvändning under en luftledning försvårar och förhindrar likväl utförandet av åtgärder såsom konstbevattning mm.

LIVSMEDELSSTRATEGIN

Den nationella livsmedelsstrategin har målet att öka Sveriges produktion av livsmedel. Jordbrukets möjligheter till en ökad livsmedelsproduktion påverkas negativt av luftledningar vilket även fastslagits av mark- och miljödomstolen som fastställde Energimarknadsinspektionens beslut att förbjuda E.ON att bygga 130 kV luftledning över högproduktiv jordbruksmark i Skåne. Rättsfallet belyser att inte enbart investeringskostnader ska beaktas i kalkylen. Domstolen bedömde att de hinder som luftledningen innebär för brukandet av åkrarna är för stora sett över ledningens livslängd, som i detta fall beräknades till 100 år. Vidare ansågs det rimligt att välja markkabel eftersom merkostnaden för markkabel uppvägs av nyttan för lantbruket. Markförlagda ledningar utgör ett mer marksnålt alternativ vilket därmed bidrar till att nå målen i livsmedelsstrategin.

LANDKAPSBILD

De nu planerade ledningsstråken går genom såväl skogsmark som öppen mark i form av odlings- och hagmark. Under lång tid har marken brukats och levererat mat och foder. Det öppna landskapet är signifikant för Sverige och tillför höga biologiska värden. Stråken som planeras gå genom skog är värd att bevara för den klimatriktiga virkesproduktionen och

ERICSBERG SLOTT

bevarande av naturvärden. Luftburna ledningar inom området kommer att fördyra brukandet, öka miljöbelastningen samt försämra skördarna.

Luftledningar blir ett synligt inslag i landskapet. Speciellt om byggnation med gitterstolpar väljs. Gitterstolpar sträcker sig ofta ovanför trädlinjen och syns i Landskapet på ett helt annat sätt än portalstolpar. Portalstolpar har å andra sidan ett större behov av mark eftersom byggnation sker på bredden. Valet av stolpe är därför inte helt okomplicerat. Oavsett val medför ledningarna stora konsekvenser för landskapsbilden.

En kraftledning i ett öppet landskap innebär både ett visuellt och ett elektromagnetiskt intrång på fastigheter som ligger i närheten av kraftledningen. Vidare orsakar störningarna en betydande nedsättning av marknadsvärdet på berörda fastigheter.

FÖRDELAR MARKKABEL

- Påverkar inte framtida utveckling av fastighet och bygd
- Bättre produktionsförutsättningar. Jordbruk kan bedrivas i stort sett utan påverkan med markkabel förutom i etableringsfasen
- Minskat markintrång
- Mindre klimatpåverkan
- Mindre påverkan elektromagnetiska fält
- Påverkar inte kulturmiljön eller friluftsliv
- Påverkar inte landskapsbilden eller sänker fastighetens värde
- Utebliven trädsäkring samt underhåll av skogsgator uteblir vilket är en kostnad som Vattenfall bör beakta i sin kalkyl

SAMMANFATTNINGSVIS

Merkostnaden och komplexiteten med markförlagd kabel vägs mer än väl upp av den fördyrade brukningen av åkermarken, den minskade produktionen i skog och åkermark, förstörande av landskapsbilden och mer omfattande magnetfält som en luftledning skulle orsaka. Vattenfall ska inte enbart beakta investeringskostnaden i sin kalkyl vid val av bästa möjliga teknik utan en samhällsekonomisk beräkning ska ligga till grund för beslut om kabel eller luftledning. Beräkningen ska bygga på samhällsvärdet av:

- Skog ur produktion (förädlingsvärde, betydelse för sysselsättning samt koldioxidupptag)
- Ledningens påverkan på landskapet/ brukningshinder/byggnationshinder
- Ökad elektromagnetisk strålning vilket försvårar bostadsbyggande och företagande
- Proportionaliteten mellan kostnaderna för markintrång för berörda fastigheter mot fördelarna för den (vinstdrivande) kund

Den föreslagna ledningsdragningen drivs i första hand utifrån ett kommersiellt bolags vinstintressen och är således inte ett allmännyttigt projekt av intresse för staten. Denna omständighet bör avspeglas i såväl val av teknik som i ersättning till berörda fastighetsägarna för det fall att ledningarna kommer till stånd. De negativa konsekvenserna för de enskilda markägarna skall till det yttersta minimeras.

Bästa möjliga teknik ska enligt miljöbalken väljas som orsakar minsta möjliga skada och påverkan på produktion, landskap, människors hälsa och miljö. Den lösning som ger minst påverkan på omgivningen och lägst total samhällskostnad bör väljas. Vattenfall har i ett alltför tidigt skede avskrivit möjligheten till markförlagd kabel och bör inhämta ytterligare kunskap för sitt fortsatta arbete.

FASTIGHETSSPECIFIKA SYNPUNKTER

Utöver ovannämnde generelle och specifika synpunkter finns också några helt fastighetsspecifika synpunkter som här lyftes upp i punktform – enskilda synpunkter återupprepas också för att tydliggöras:

- Ericssbergs Fideikommiss AB blir drabbat oproportionerligt mycket om alternativet blir luftledning i förhållande till det som är "kundens" behov och den ytligare vinst som denna kund uppnår vid detta billiga alternativ
- Ericssberg kommer med luftledning att drabbas oproportionerligt mycket på båda skogsbrukets avkastningsförmåga, dom arrendeavgifterna som för framtiden kommer att kunna tas ut på de existerande avtalen om jordbruksarrenden, jaktarrenden, golfbana arrenden, friluftslivsfrämmande aktiviteter samt hyresnivåerna på de befintliga hyresfastigheterna i området. Hade lösningen varit en markkabel skulle Ericssbergs Fideikommiss inte alls bli drabbat på samma nivå och proportionalitetsprincipen var närmare på uppfyllt
- Ericssbergs Fideikommiss AB har dessutom satt igång ett planuppdrag med Katrineholms Kommun på stora delar av den tänkte sträcka närmast Katrineholm varför markkabel är enda alternativt för att kunna genomföra dom kommande detaljplan effektivt

Med vänlig hälsning,

[Redacted]
Ericssbergs Fideikommiss AB

Fastigheter: [Redacted]
[Redacted].

Datum 2021-03-25

Sweco Sverige AB

Att: [REDACTED]

Box 340 44

100 26 Stockholm

katrineholm@sweco.se

Synpunkter gällande 130 kV-ledning mellan Hedenlunda och Katrineholm

Som berörd markarrendator har vi tagit del av samrådsunderlag från Vattenfall Eldistribution AB (nedan Vattenfall) och vill härmed framföra våra synpunkter.

Bakgrund

Vattenfall Eldistribution har för avsikt att bygga ny 130 kV-luftledning mellan Hedenlunda och Katrineholm. Behovet anges vara sprunget ur ett enskilt bolags behov då Vattenfall hänvisar till ”kundens ökande effektbehov”. Behovet av de nya ledningarna är alltså sprungna ur ett enskilt bolags behov och därmed inte utifrån allmänhetens behov av en förstärkt elförsörjning.

Minsta möjliga påverkan

När en kraftledning ska byggas gäller särskilda krav enligt miljöbalken om att bästa möjliga teknik ska väljas med hänsyn till bland annat produktionsmark, naturmiljö, hälsa och byggnation enligt 2 kap. 3 § miljöbalken. Vattenfalls samrådsunderlag tar förvisso upp frågan om kabel men förefaller ändock att utesluta alternativet med kabel utan någon djupare analys.

Vattenfall följer inte miljöbalken gällande att välja bästa möjliga teknik. Vattenfall visar inte att det är tekniskt omöjligt att använda sig av markförlagd kabel eller redovisar att det är tekniskt nödvändigt med luftburen ledning. Vattenfall redovisar enbart att det är komplicerat med kabel.

Det är anmärkningsvärt och orimligt att Vattenfall enbart beaktar etableringen och förläggningen av ledningarna vilket är en övergående fas. Etableringen med markkabel må vara komplicerad och det må innebära ett stort markintrång men detta skall sättas i relation till det intrång som markägaren med en luftburen ledning kommer erfara varje år, vid var tids brukande av jord- och skogsbruket.

Vattenfall skall utreda närmre, i enlighet med gällande rätt, alternativet med markförlagd kabel. Att enbart avvisa det markförlagda alternativet med att det är komplicerat överensstämmer inte med miljöbalkens skyddsregler. Dessutom skall valet av luftburen kraftledning motiveras

och tydliggöras med ett underlag som belyser varför ett luftburet teknikval görs med hänsyn till vad som skrivs i 2 kap. 3 § miljöbalken.

Pågående markanvändning

Enligt 3 kap 4 § miljöbalken är jord- och skogsbruket av nationell betydelse. Vattenfall saknar underlag för bedömningar hur möjligheten att bedriva rationellt jord- och skogsbruk påverkas av luftburen ledning i jämförelse med markkabel. Vidare saknas underlag hur hushållning med brukningsvärd jordbruksmark påverkas av såväl val av teknik som planerade ledningsstråk.

Jordbruk och djurhållning - brukningshinder

Luftledningarnas stolpfundament orsakar direkta odlingshinder på den åkermark som passeras av luftledningar, vilket i regel innebär produktionsförluster. Detta markintrång består inte enbart av den yta som upptas av en ledningsstolpe, dess fundament och eventuella stolpstag utan också de merkostnader och den nedsatta växtproduktion som uppstår till följd av skyddsområdet intill ledningsfundament/stag och den markpackning som uppstår när lantbruksmaskiner behöver vända intill ledningsfundamenten. Restriktioner för markanvändning under en luftledning försvårar och förhindrar likväl utförandet av åtgärder såsom konstbevattning mm.

Livsmedelsstrategin

Den nationella livsmedelsstrategin har målet att öka Sveriges produktion av livsmedel. Jordbrukets möjligheter till en ökad livsmedelsproduktion påverkas negativt av luftledningar vilket även fastslagits av mark- och miljödomstolen som fastställde Energimarknadsinspektionens beslut att förbjuda E.ON att bygga 130 kV luftledning över högproduktiv jordbruksmark i Skåne. Rättsfallet belyser att inte enbart investeringskostnader ska beaktas i kalkylen. Domstolen bedömde att de hinder som luftledningen innebär för brukandet av åkrarna är för stora sett över ledningens livslängd, som i detta fall beräknades till 100 år. Vidare ansågs det rimligt att välja markkabel eftersom merkostnaden för markkabel uppvägs av nyttan för lantbruket. Markförlagda ledningar utgör ett mer marksnålt alternativ vilket därmed bidrar till att nå målen i livsmedelsstrategin.

Landskapsbild

De nu planerade ledningsstråken går genom såväl skogsmark som öppen mark i form av odlings- och hagmark. Under lång tid har marken brukats och levererat mat och foder. Det öppna landskapet är signifikant för Sverige och tillför höga biologiska värden. Stråken som planeras gå genom skog är värd att bevara för den klimatriktiga virkesproduktionen och bevarande av naturvärden. Luftburna ledningar inom området kommer att fördyra brukandet, öka miljöbelastningen samt försämra skördarna.

Luftledningar blir ett synligt inslag i landskapet. Speciellt om byggnation med gitterstolpar väljs. Gitterstolpar sträcker sig ofta ovanför trädlinjen och syns i Landskapet på ett helt annat sätt än portalstolpar. Portalstolpar har å andra sidan ett större behov av mark eftersom

byggnation sker på bredden. Valet av stolpe är därför inte helt okomplicerat. Oavsett val medför ledningarna stora konsekvenser för landskapsbilden.

En kraftledning i ett öppet landskap innebär både ett visuellt och ett elektromagnetiskt intrång på fastigheter som ligger i närheten av kraftledningen. Vidare orsakar störningarna en betydande nedsättning av marknadsvärdet på berörda fastigheter.

Fördelar markkabel

- Påverkar inte framtida utveckling av fastighet och bygd.
- Bättre produktionsförutsättningar. Jordbruk kan bedrivas i stort sett utan påverkan med markkabel förutom i etableringsfasen.
- Minskat markintrång.
- Mindre klimatpåverkan.
- Mindre påverkan elektromagnetiska fält.
- Påverkar inte kulturmiljön eller friluftsliv.
- Påverkar inte landskapsbilden eller sänker fastighetens värde.
- Utebliven trädsäkring samt underhåll av skogsgator uteblir vilket är en kostnad som Vattenfall bör beakta i sin kalkyl.

Sammanfattningsvis

Merkostnaden och komplexiteten med markförlagd kabel vägs mer än väl upp av den fördrjade brukningen av åkermarken, den minskade produktionen i skog och åkermark, förstörande av landskapsbilden och mer omfattande magnetfält som en luftledning skulle orsaka. Vattenfall ska inte enbart beakta investeringskostnaden i sin kalkyl vid val av bästa möjliga teknik utan en samhällsekonomisk beräkning ska ligga till grund för beslut om kabel eller luftledning. Beräkningen ska bygga på samhällsvärdet av:

- Skog ur produktion, (förädlingsvärde, betydelse för sysselsättning samt koldioxidupptag).
- Ledningens påverkan på landskapet/ brukningshinder/byggnationshinder.
- Ökad elektromagnetisk strålning vilket försvårar bostadsbyggande och företagande.

Den föreslagna ledningsdragningen drivs i första hand utifrån ett kommersiellt bolags vinstintressen och är således inte ett allmännyttigt projekt av intresse för staten. Denna omständighet bör avspeglas i såväl val av teknik som i ersättning till berörda fastighetsägarna för det fall att ledningarna kommer till stånd. De negativa konsekvenserna för de enskilda markägarna skall till det yttersta minimeras.

Bästa möjliga teknik ska enligt miljöbalken väljas som orsakar minsta möjliga skada och påverkan på produktion, landskap, människors hälsa och miljö. Den lösning som ger minst påverkan på omgivningen och lägst total samhällskostnad bör väljas. Vattenfall har i ett alltför tidigt skede avskrivit möjligheten till markförlagd kabel och bör inhämta ytterligare kunskap för sitt fortsatta arbete.

Fastighetsspecifika synpunkter

Som markarrendator på Fogelö gård under AB Ericssbergs Säteri kommer vi drabbas både av odlingshinder och stora skador på åker och grödor vid byggnation av ledningen. Vi förespråkar markkabel före luftledning, då inga odlingshinder uppstår. Vidare anser vi att ni brister i kontakten med markarrendator då ingen kontaktat oss i frågan.

Med vänlig hälsning

██████████

Jordbruksarrendator till Fogelö gård under AB Ericssbergs Säteri.

Sweco Sverige AB

Att: [REDACTED]

Box 340 44

100 26 Stockholm

Översändes endast via e-post till:

katrineholm@sweco.se

hedenlunda@sweco.se

sodermanland@lansstyrelsen.se

kommunen@katrineholm.se

Knutsta gård, Valla 2021-03-26

Synpunkter gällande 130 kV-ledning mellan Hedenlunda och Katrineholm.

Som berörd fastighetsägare har vi tagit del av samrådsunderlag från Vattenfall Eldistribution AB (nedan Vattenfall) och vill härmed framföra våra synpunkter.

Bakgrund

Vattenfall har för avsikt att bygga ny 130 kV-luftledning mellan Hedenlunda och Katrineholm. Behovet anges bero på ett enskilt bolags behov då Vattenfall hänvisar till "kundens ökande effektbehov". Behovet av de nya ledningarna beror alltså på ett enskilts bolags behov och inte utifrån allmänhetens behov av en förstärkt elförsörjning. I det fallet att denna kund är vinstdrivande, kan billigaste alternativet för Vattenfall (luftledning) som har största möjliga inverkan på oss som fastighetsägare inte vara ett alternativ utifrån en proportionalitetsprincip. Allmänintresset måste vara proportionerligt varför markkabel är det enda alternativet, sett utifrån skadan som markägarna åsamkas.

Minsta möjliga påverkan

När en kraftledning skall byggas gäller särskilda krav enligt miljöbalken om att bästa möjliga teknik skall användas med hänsyn till bl.a. produktionsmark, naturmiljö, hälsa och byggnation enligt 2 kap. 3§ miljöbalken. Vattenfalls samrådsunderlag tar förvisso upp frågan

om kabel men förefaller ändå att utesluta alternativet med kabel utan någon djupare analys.

Vattenfall följer inte miljöbalken gällande att välja bästa möjliga teknik. Vattenfall visar inte att det är tekniskt omöjligt att använda sig av markförlagd kabel eller redovisar att det är tekniskt nödvändigt med luftburen ledning. Vattenfall redovisar endast att det är komplicerat med kabel.

Det är anmärkningsvärt och orimligt att Vattenfall enbart beaktar etableringen och förläggningen av ledningarna vilket är en övergående fas. Etablering med markkabel må vara komplicerad och det må innebära ett stort markintrång men detta skall sättas i relation till det intrång som markägaren med en luftburen ledning kommer erfara varje år, vid var tids brukande av jord- och skogsbruket.

Vattenfall skall utreda närmre, i enlighet med gällande rätt, alternativet med markförlagd kabel. Att enbart avvisa det markförlagda alternativet med att det är komplicerat överensstämmer inte med miljöbalkens skyddsregler. Dessutom skall valet av luftburen kraftledning motiveras och tydliggöras med ett underlag som belyser varför ett luftburet teknikval görs med hänsyn till vad som skrivs i 2 kap. 3 § i miljöbalken.

I miljöskrivningarna saknas text om huruvida miljöfarliga ämnen kommer att användas och hanteras. Används till exempel kreosot som impregneringsmedel i markkankare eller stolpar? Det finns heller inget omnämnt om behovet av uppföljningsprogram för miljöfarligt avfall, med insyn av en oberoende organisation.

Pågående markanvändning

Enligt 3 kap 4 § miljöbalken är jord- och skogsbruket av nationell betydelse. Vattenfall saknar underlag för bedömningar hur möjligheten att bedriva rationellt jord- och skogsbruk påverkas av luftburen ledning i jämförelse med markkabel. Vidare saknas underlag hur hushållning med brukningsvärd jordbruksmark påverkas av såväl val av teknik som planerade ledningsstråk.

Jordbruk och djurhållning - brukningshinder

Luftledningarnas stolpfundament orsakar direkta odlingshinder på den åkermark som passeras av luftledningar, vilket i regel innebär produktionsförluster. Detta markintrång består inte enbart av den yta som upptas av en ledningsstolpe, dess fundament och eventuella stolpstag utan också de merkostnader och den nedsatta växtproduktion som uppstår till följd av skyddsområdet intill ledningsfundament/stag och den markpackning som uppstår när lantbruksmaskiner behöver vända intill ledningsfundamenten. Restriktioner för markanvändning under en luftledning försvårar och förhindrar likväl utförandet av åtgärder såsom konstbevattning mm.

Livsmedelsstrategin

Den nationella livsmedelsstrategin har målet att öka Sveriges produktion av livsmedel. Jordbrukets möjligheter till en ökad livsmedelsproduktion påverkas negativt av luftledningar vilket även fastslagits av mark- och miljödomstolen som fastställde

Energimarknadsinspektionens beslut att förbjuda E.ON att bygga 130 kV luftledning över högproduktiv jordbruksmark i Skåne. Rättsfallet belyser att inte enbart investeringskostnader ska beaktas i kalkylen. Domstolen bedömde att de hinder som luftledningen innebär för brukandet av åkrarna är för stora sett över ledningens livslängd, som i detta fall beräknades till 100 år. Vidare ansågs det rimligt att välja markkabel eftersom merkostnaden för markkabel uppvägs av nyttan för lantbruket. Markförlagda ledningar utgör ett mer marksålt alternativ vilket därmed bidrar till att nå målen i livsmedelsstrategin.

Landskapsbild

De nu planerade ledningsstråken går genom såväl skogsmark som öppen mark i form av odlings- och hagmark. Under lång tid har marken brukats och levererat mat och foder. Det öppna landskapet är signifikant för Sverige och tillför höga biologiska värden. Stråken som planeras gå genom skog är värd att bevara för den klimatriktiga virkesproduktionen och bevarande av naturvärden. Luftburna ledningar inom området kommer att fördyra brukandet, öka miljöbelastningen samt försämra skördarna.

Luftledningar blir ett synligt inslag i landskapet. Speciellt om byggnation med gitterstolpar väljs. Gitterstolpar sträcker sig ofta ovanför trädlinjen och syns i Landskapet på ett helt annat sätt än portalstolpar. Portalstolpar har å andra sidan ett större behov av mark eftersom byggnation sker på bredden. Valet av stolpe är därför inte helt okomplicerat. Oavsett val medför ledningarna stora konsekvenser för landskapsbilden.

En kraftledning i ett öppet landskap innebär både ett visuellt och ett elektromagnetiskt intrång på fastigheter som ligger i närheten av kraftledningen. Vidare orsakar störningarna en betydande nedsättning av marknadsvärdet på berörda fastigheter.

Fördelar markkabel

- Påverkar inte framtida utveckling av fastighet och bygd.
- Bättre produktionsförutsättningar. Jordbruk kan bedrivas i stort sett utan påverkan med markkabel förutom i etableringsfasen.
- Minskat markintrång.
- Mindre klimatpåverkan.
- Mindre påverkan elektromagnetiska fält.
- Påverkar inte kulturmiljön eller friluftsliv.
- Påverkar inte landskapsbilden eller sänker fastighetens värde.
- Utebliven trädssäkring samt underhåll av skogsgator uteblir vilket är en kostnad som Vattenfall bör beakta i sin kalkyl.

Sammanfattningsvis

Merkostnaden och komplexiteten med markförlagd kabel vägs mer än väl upp av den fördyrade brukningen av åkermarken, den minskade produktionen i skog och åkermark, förstörande av landskapsbilden och mer omfattande magnetfält som en luftledning skulle orsaka. Vattenfall ska inte enbart beakta investeringskostnaden i sin kalkyl vid val av bästa

möjliga teknik utan en samhällsekonomisk beräkning ska ligga till grund för beslut om kabel eller luftledning. Beräkningen ska bygga på samhällsvärdet av:

- Skog ur produktion, (förädlingsvärde, betydelse för sysselsättning samt koldioxidupptag).
- Ledningens påverkan på landskapet/ bruksningshinder/byggnationshinder.
- Ökad elektromagnetisk strålning vilket försvårar bostadsbyggande och företagande.

Den föreslagna ledningsdragningen drivs i första hand utifrån ett kommersiellt bolags vinstintressen och är således inte ett allmännyttigt projekt av intresse för staten. Denna omständighet bör avspeglas i såväl val av teknik som i ersättning till berörda fastighetsägarna för det fall att ledningarna kommer till stånd. De negativa konsekvenserna för de enskilda markägarna skall till det yttersta minimeras.

Bästa möjliga teknik ska enligt miljöbalken väljas som orsakar minsta möjliga skada och påverkan på produktion, landskap, människors hälsa och miljö. Den lösning som ger minst påverkan på omgivningen och lägst total samhällskostnad bör väljas. Vattenfall har i ett alltför tidigt skede avskrivit möjligheten till markförlagd kabel och bör inhämta ytterligare kunskap för sitt fortsatta arbete.

Fastighetsspecifika synpunkter

Om förslaget med luftburen ledning genomförs blir Knutsta gård i princip konfiskerad (med de mkt föråldrade ersättningsregler som Vattenfall vill använda) på högproduktiv skogsmark. I praktiken blir gatan ännu bredare eftersom farliga kanträd ej tillåts växa till mogen ålder. Värdet på Knutsta gård blir lägre vid en försäljning som också avspeglar sig vid låneansökan med fastigheten som säkerhet.

Med vänlig hälsning

Datum 2021-03-25

Sweco Sverige AB

Att: [REDACTED]

Box 340 44

100 26 Stockholm

katrineholm@sweco.se

hedenlunda@sweco.se

sodermanland@lansstyrelsen.se

kommunen@katrineholm.se

Synpunkter gällande 130 kV-ledning mellan Hedenlunda och Katrineholm

Som berörd fastighetsägare har vi tagit del av samrådsunderlag från Vattenfall Eldistribution AB (nedan Vattenfall) och vill härmed framföra våra synpunkter.

Bakgrund

Vattenfall Eldistribution har för avsikt att bygga ny 130 kV-luftledning mellan Hedenlunda och Katrineholm. Behovet anges vara sprunget ur ett enskilt bolags behov då Vattenfall hänvisar till ”kundens ökande effektbehov”. Behovet av de nya ledningarna är alltså sprungna ur ett enskilt bolags behov och därmed inte utifrån allmänhetens behov av en förstärkt elförsörjning.

Minsta möjliga påverkan

När en kraftledning ska byggas gäller särskilda krav enligt miljöbalken om att bästa möjliga teknik ska väljas med hänsyn till bland annat produktionsmark, naturmiljö, hälsa och byggnation enligt 2 kap. 3 § miljöbalken. Vattenfalls samrådsunderlag tar förvisso upp frågan om kabel men förefaller ändock att utesluta alternativet med kabel utan någon djupare analys.

Vattenfall följer inte miljöbalken gällande att välja bästa möjliga teknik. Vattenfall visar inte att det är tekniskt omöjligt att använda sig av markförlagd kabel eller redovisar att det är tekniskt nödvändigt med luftburen ledning. Vattenfall redovisar enbart att det är komplicerat med kabel.

Det är anmärkningsvärt och orimligt att Vattenfall enbart beaktar etableringen och förläggningen av ledningarna vilket är en övergående fas. Etableringen med markkabel må vara komplicerad och det må innebära ett stort markintrång men detta skall sättas i relation till det intrång som markägaren med en luftburen ledning kommer erfara varje år, vid var tids brukande av jord- och skogsbruket.

Vattenfall skall utreda närmre, i enlighet med gällande rätt, alternativet med markförlagd kabel. Att enbart avvisa det markförlagda alternativet med att det är komplicerat överensstämmer inte med miljöbalkens skyddsregler. Dessutom skall valet av luftburen kraftledning motiveras och tydliggöras med ett underlag som belyser varför ett luftburet teknikval görs med hänsyn till vad som skrivs i 2 kap. 3 § miljöbalken.

I miljöskrivningarna saknas text om huruvida miljöfarliga ämnen kommer att användas och hanteras. Används till exempel kreosot som impregneringsmedel i markankare eller stolpar? Det finns heller inget omnämnt om behovet av uppföljningsprogram för miljöfarligt avfall, med insyn av en oberoende organisation.

Pågående markanvändning

Enligt 3 kap 4 § miljöbalken är jord- och skogsbruket av nationell betydelse. Vattenfall saknar underlag för bedömningar hur möjligheten att bedriva rationellt jord- och skogsbruk påverkas av luftburen ledning i jämförelse med markkabel. Vidare saknas underlag hur hushållning med brukningsvärd jordbruksmark påverkas av såväl val av teknik som planerade ledningsstråk.

Jordbruk och djurhållning - brukningshinder

Luftledningarnas stolpfundament orsakar direkta odlingshinder på den åkermark som passeras av luftledningar, vilket i regel innebär produktionsförluster. Detta markintrång består inte enbart av den yta som upptas av en ledningsstolpe, dess fundament och eventuella stolpstag utan också de merkostnader och den nedsatta växtproduktion som uppstår till följd av skyddsområdet intill ledningsfundament/stag och den markpackning som uppstår när lantbruksmaskiner behöver vända intill ledningsfundamenten. Restriktioner för markanvändning under en luftledning försvårar och förhindrar likväl utförandet av åtgärder såsom konstbevattning mm.

Livsmedelsstrategin

Den nationella livsmedelsstrategin har målet att öka Sveriges produktion av livsmedel. Jordbrukets möjligheter till en ökad livsmedelsproduktion påverkas negativt av luftledningar vilket även fastslagits av mark- och miljödomstolen som fastställde Energimarknadsinspektionens beslut att förbjuda E.ON att bygga 130 kV luftledning över högproduktiv jordbruksmark i Skåne. Rättsfallet belyser att inte enbart investeringskostnader ska beaktas i kalkylen. Domstolen bedömde att de hinder som luftledningen innebär för brukandet av åkrarna är för stora sett över ledningens livslängd, som i detta fall beräknades till 100 år. Vidare ansågs det rimligt att välja markkabel eftersom merkostnaden för markkabel uppvägs av nyttan för lantbruket. Markförlagda ledningar utgör ett mer marksnålt alternativ vilket därmed bidrar till att nå målen i livsmedelsstrategin.

Landskapsbild

De nu planerade ledningsstråken går genom såväl skogsmark som öppen mark i form av odlings- och hagmark. Under lång tid har marken brukats och levererat mat och foder. Det öppna landskapet är signifikant för Sverige och tillför höga biologiska värden. Stråken som

planeras gå genom skog är värd att bevara för den klimatriktiga virkesproduktionen och bevarande av naturvärden. Luftburna ledningar inom området kommer att fördyra brukandet, öka miljöbelastningen samt försämra skördarna.

Luftledning blir ett synligt inslag i landskapet. Speciellt om byggnation med gitterstolpar väljs. Gitterstolpar sträcker sig ofta ovanför trädlinjen och syns i Landskapet på ett helt annat sätt än portalstolpar. Portalstolpar har å andra sidan ett större behov av mark eftersom byggnation sker på bredden. Valet av stolpe är därför inte helt okomplicerat. Oavsett val medför ledningarna stora konsekvenser för landskapsbilden.

En kraftledning i ett öppet landskap innebär både ett visuellt och ett elektromagnetiskt intrång på fastigheter som ligger i närheten av kraftledningen. Vidare orsakar störningarna en betydande nedsättning av marknadsvärdet på berörda fastigheter.

Fördelar markkabel

- Påverkar inte framtida utveckling av fastighet och bygd.
- Bättre produktionsförutsättningar. Jordbruk kan bedrivas i stort sett utan påverkan med markkabel förutom i etableringsfasen.
- Minskat markintrång.
- Mindre klimatpåverkan.
- Mindre påverkan elektromagnetiska fält.
- Påverkar inte kulturmiljön eller friluftsliv.
- Påverkar inte landskapsbilden eller sänker fastighetens värde.
- Utebliven trädsäkring samt underhåll av skogsgator uteblir vilket är en kostnad som Vattenfall bör beakta i sin kalkyl.

Sammanfattningsvis

Merkostnaden och komplexiteten med markförlagd kabel vägs mer än väl upp av den fördyrade brukningen av åkermarken, den minskade produktionen i skog och åkermark, förstörande av landskapsbilden och mer omfattande magnetfält som en luftledning skulle orsaka. Vattenfall ska inte enbart beakta investeringskostnaden i sin kalkyl vid val av bästa möjliga teknik utan en samhällsekonomisk beräkning ska ligga till grund för beslut om kabel eller luftledning. Beräkningen ska bygga på samhällsvärdet av:

- Skog ur produktion, (förädlingsvärde, betydelse för sysselsättning samt koldioxidupptag).
- Ledningens påverkan på landskapet/ brukningshinder/byggnationshinder.
- Ökad elektromagnetisk strålning vilket försvårar bostadsbyggande och företagande.

Den föreslagna ledningsdragningen drivs i första hand utifrån ett kommersiellt bolags vinstintressen och är således inte ett allmännyttigt projekt av intresse för staten. Denna omständighet bör avspeglas i såväl val av teknik som i ersättning till berörda fastighetsägarna för det fall att ledningarna kommer till stånd. De negativa konsekvenserna för de enskilde markägarna skall till det yttersta minimeras.

Bästa möjliga teknik ska enligt miljöbalken väljas som orsakar minsta möjliga skada och påverkan på produktion, landskap, människors hälsa och miljö. Den lösning som ger minst påverkan på omgivningen och lägst total samhällskostnad bör väljas. Vattenfall har i ett alltför tidigt skede avskrivit möjligheten till markförlagd kabel och bör inhämta ytterligare kunskap för sitt fortsatta arbete.

Fastighetsspecifika synpunkter

Här på [REDACTED] påverkas vi av dragningen i en del av vår skog.

Vår ståndpunkt är att Vattenfall bör gå över till markledning även om det skulle vara dyrare.

Ledningen behövs för ett specifikt företag.

Om jag behöver mer kraft till mitt företag får jag betala för det.

Sverige kommer att behöva bygga ut elnäten mer i framtiden, dags att börja lägga i marken för att få plats med mer elnät

Med vänlig hälsning

Från: [redacted]@hotmail.com>
Skickat: den 22 februari 2021 20:03
Till: SM_SE_katrineholm@sweco.se
Ämne: Elledning Katrineholm speteby.

Det är med stor förvåning vi motar erat samråd om att planera en ny luftledning på 130kv. Som planeras att gå över våran fastighet endast 70 meter från bostadshuset.vilket vi är väldigt oroliga för att det är en betydande hälsorisk. År 2021 borde det vara självklart att nya kraftledningar ska grävas ner. Vilket är fullt möjligt som ni säkert redan vet. Men det är väl än kostnadsfråga givetvis för er som nätbolag som bara tänker kortsiktigt. Och eftersom den nuvarande luftledningen är minst 50 - 60 år gammal och säkert snart dags att byta ut. Så borde väl det vettigaste vara att göra en framtidsinvestering och gräva ner båda ledningarna. När dessutom ledningen skall byggas för att förse ett stort multinationellt företag med elström. Så borde dom rimligtvis vara med och betala merkostnaderna det blir att gräva ner. Så att fastighetsägare som blir berörda ska kunna bruka sin skog och mark utan allt för stora inskränkningar i äganderätten. Vi vill givetvis inte hindra samhällsutvecklingen men tycker inte att vi som enskilda fastighetsägare ska betala ett så högt pris för vår försämrade levnadsmiljö och inskränkning på brukande av jord och skog. Som regeringen säger är samhällsviktigt verksamhet.

Eftersom vi får våran boende miljö en mer försämrad med en ytterligare luftledning Och inte får någon ersättning för framtida sänkta fastighetsvärde och försämrat brukande och minskat välbefinnande. Så kommer vi att motsäga oss all kontakt med nätägaren. Om man inte pratar markförläggd kabel givetvis. Då är vi öppna för konstruktiva diskussioner. Och vi förväntar oss att inget intrång som inte ingår i allemansrätten inte görs på våran fastighet. Utan tillstånd av fastighetsägarna.

Hälsningar [redacted].
Ägare till [redacted]

Hämta [Outlook för Android](#)

Från: [redacted]@hotmail.com >
Skickat: den 25 mars 2021 22:49
Till: SM_SE_katrineholm@sweco.se; katrineholmflen@vattenfall.com
Ämne: Samråd Katrineholm speteby

Vi har nu noggrant läst igenom samråds underlaget.

Då man skriver att ledningen ska gå norr om den nuvarande luftledningen så kommer våran bostad vid fastigheten [redacted] Att hamna bara ca 50 meter från den planerade ledningen.

Då det är fastställt att bostäder inte ska vara så närma pga strålnings risken och att försiktighetsprincipen ska tillämpas. Tycker vi att det är både grymt och syniskt att föreslå att den ska gå på den norra sidan av nuvarande luftledningen. Särskilt när ni skriver att det inte ska finnas några dagis och skolor i närheten av en luftledning. Vi har tänkt att tillbringa vårt pensionärs liv på fastigheten som vi strävat efter hela våra liv som hyresgäster och arrendatorer. Hur ska vi kunna låta barnbarnen vistas hos oss när rädslan för skadlig strålning är så påtaglig. Vi kommer att få leva med sykkisk press och oro resten av våra liv på fastigheten. Och tiden sedan samrådet blev känt har varit minst sagt turbulent då tankar snurrat runt i våra huvuden om vi ska våga flytta dit och om våra hyresgäster ska våga bo kvar dom tre år som det är tänkt att dom ska göra.

Vi har konstaterat att vår enda möjlighet för att få stopp på det vansinniga projekt är att vägra att släppa till våran mark. Inga pengar kan tillgodose detta ingrepp och fastigheten kommer ju att vara nära till osäljbar med en kraftledning så nära som femtio meter

Det bästa vore ju om ni projektera för en markförlagd kabel i stället som vi tidigare föreslagit.

Och gärna då att även den nuvarande som behöver renoveras som ni skriver då den börjar bli till åren.

Ersättnings frågan för intrånget blir ju då i en helt annan dager.

Då våran livskvalitet nämnvärt förbättras.

Sen tycker vi att det känns grymt orättvist att våran livskvalitet ska försämras så påtagligt pga av vad ni skriver en stor kund ska ha tillgång till mycket elström.

Den allmänna utveckling av samhället är ju svårt att sätta sig emot.

Men en stor kommersiell industri kund borde ju betala för dom extra kostnader det innebär att inte försämma livsmiljön för enskilda människor.

Och även det intrång och inkomstbortfall det innebär att bruka jord och skogsbruksmark.

Vi kommer att engagera oss starkt i att ledningen ska markförläggas.

Vilket alla grannar vi pratat med tycker är självklart och även andra människor runt ledningen som vi har kontakt med.

Hälsningar [redacted].

Ägare till [redacted]

Datum 2021-03-24

Sweco Sverige AB

Att:

Box 340 44

100 26 Stockholm

katrineholm@sweco.se

Som berörd fastighetsägare har vi tagit del av samrådsunderlag från Vattenfall Eldistribution AB (nedan Vattenfall) och vill härmed framföra våra synpunkter.

Allmänna synpunkter

Vänligen notera att även om likheter finns med andra sakägares allmänna synpunkter skall all text nedan beaktas separat.

Med ordet "markägare" (i obestämd eller bestämd form) menas i detta dokument inte bara de som råkar var inskrivna i fastighetsregistret just nu, utan kollektivet av alla nuvarande och framtida fastighetsägare för en viss fastighet som berörs av ledningsdragningen. Det är hela detta kollektiv som för all framtid kommer beröras av de markintrång som görs på grund av den nya ledningen.

Inte ett allmänintresse

Vattenfall planerar att bygga en ny 130 kV-luftledning mellan Katrineholm och Speteby (och därefter vidare till Hedenlunda). Behovet hänförs, enligt samrådsunderlaget, till ett enskilt bolag och Vattenfall hänvisar till "kundens ökande effektbehov". Anledningen till den nya kraftledningen är inte i huvudsak utifrån allmänhetens behov av en förstärkt elförsörjning. Vad vi förstår är den enskilda kunden Amazon som behöver el till sin nya serverhall.

Man kan också ifrågasätta om placeringen av den enskilda kundens anläggning är lämplig ur ett helhetsperspektiv. När i stort sett de enda viktiga externa kraven som anläggningen har, är tillgång på el och bredband vore det lämpligare med en placering närmare tillgänglig elkapacitet.

Till skillnad från hur det är i många andra sammanhang hänger den ökande elanvändningen i detta fall inte ihop med att elkraft ersätter fossila bränslen så där finns det heller inget motiv ur allmännt intresse.

Berörda myndigheter bör beakta att det är ett enskilt företags vinstintresse som ställs mot det allmännas intresse.

Vi anser inte att koncessionsansökan kan motiveras utifrån kravet på väsentligt samhällsintresse enligt 3 kap 4 § Miljöbalken.

Hållbarhet

Elbehovet kommer öka betydligt i framtiden och att ständigt dra nya parallella luftledningar och därmed utöka ledningsgatornas bredd är inte hållbart. Sannolikt kommer det inte dröja alltför många år tills även den ledning som nu dras är otillräcklig för det alltmer ökande framtida behovet, när fossil energi ersätts med förnybar via elektricitet. Allt större landarealer som idag är skog tas i anspråk för ledningsgator. Det minskar skogens koldioxidupptag och går stick i stäv mot klimatmålen. Vidare behöver den nya luftledningen korsa den befintliga på flera ställen. Det medför lokalt extra breda ledningsgator. Nästa gång man behöver förstärka det regionala elnätet i dessa trakter kommer det bli än mer komplicerat att dra en till luftledning på grund av de många korsningarna och den breddade ledningsgatornas avstånd till bostäder och andra känsliga områden.

Skadorna av granbarkborre är stora i det aktuella området, vilket har medfört stora påtvingade avverkningar i förtid. Att bredda ledningsgatorna innebär att ytterligare skog måste tas ner. Den skog som blir kvar blir än mer utsatt för stormskador. Sammantaget innebär detta att extra mycket skog försvinner, eller riskera att försvinna, i området.

Markkabel

I Vattenfalls samrådshandlingar saknas helt en analys av alternativet markkabel för det aktuella projektet med konsekvenser för markanvändning, miljö och samhällsekonomisk nytta. Istället avfärdar man alternativet med markkabel på grund av rent allmänna ställningstaganden kring tekniska frågor och vad som är effektivast för Vattenfall som bolag samt dess kunder.

Detta står i skarp kontrast till de särskilda krav enligt miljöbalken om att bästa möjliga teknik ska väljas med hänsyn till bland annat produktionsmark, naturmiljö, hälsa och byggnation enligt 2 kap. 3 § miljöbalken.

Vattenfall följer därmed inte miljöbalken vad gäller att välja bästa möjliga teknik. Företaget visar inte att det är tekniskt omöjligt att använda sig av markförlagd kabel eller redovisar att det är tekniskt nödvändigt med luftledning. Vattenfall anför enbart i allmänna ordalag att det är komplicerat med kabel.

Det går att markförlägga 130 kV-ledningar i andra länder och även har gjorts i Sverige. Därför saknar de allmänna argument som ändå framförs mot markförlagd kabel i samrådshandlingarna trovärdighet. Detta i den bemärkelsen att argumenten uppenbarligen inte kan vara så tunga och avgörande, att de alltid ska överskugga hur förhållandena i övrigt ser ut i det specifika fallet.

Vi uppfattar det som att det ytterst endast är kostnadsskäl som styr viljan att fortsätta med luftledningar. Det som Vattenfall sparar in på att använda luftledning sker på bekostnad av markägarna och samhällets markanvändning. De intrångsersättningar som enligt lag stipuleras motsvarar inte på något sätt den totala olägenhet som intrånget ger upphov till för all framtid. En oberoende part borde anlitas för att redovisa vilka skillnader i kostnader som uppstår på grund av användning av markkabel istället för luftledning. Dessa skillnader ska sedan vägas mot alla de olägenheter som det innebär för markägarna och miljön att mark för all överskådlig tid tas i anspråk av en luftledning.

Vattenfall menar att driftsäkerheten är större med luftledning eftersom felsökning är mycket lättare på en luftledning än en markförlagd kabel. Det kan förvisso vara sant men det påståendet har ringa värde om man inte samtidigt gör en seriös analys av hur sannolikt det verkligen är för fel i en markkabel i aktuellt område jämfört med en luftledning. Generellt sett borde yttre påverkan på en markförlagd kabel på landsbygden vara mycket mindre än på en luftledning. Med ökad risk för

extrema väderförhållanden i framtiden kan det också finnas en risk för så kallade isstormar som är förödande för luftledning. (Om man senare redovisar en jämförelse mellan felfrekvens på luftledning jämfört med markkabel så vill vi redan nu framhålla att det inte duger att titta på förhållandena i tätorter, där omfattande schaktningar och sprängningar, som kan påverka markkablarna, är betydligt vanligare än på landsbygden.)

Etableringen med markkabel må vara komplicerad och det må innebära ett stort tillfälligt markintrång men detta skall sättas i relation till det intrång som markägaren med en luftburen ledning kommer erfaras varje år, vid var tids brukande av jorden och skogen. Utanför det engångsersatta området faller ledningsägaren med jämna mellanrum högre träd utanför ledningsgatan, vilket är tillkommande kostnader för ledningsägaren, utöver återkommande röjning av själva ledningsgatan. Det innebär också inkomstbortfall och olägenhet för markägaren. Att markägaren blir ersatt för timmervärdet är en klen tröst eftersom man tvingas att sälja virke när ledningsägaren vill det och inte när markägaren, utifrån sin egen inkomst- och skattesituation och virkespriser, själv väljer att göra det.

Vi anser att Vattenfall skall utreda närmare, i enligt med gällande rätt, alternativet med markförlagd kabel. Att enbart avfärda det markförlagda alternativet med att det är komplicerat överensstämmer inte med miljöbalkens skyddsregler. Ett val av luftledning ska motiveras med hänsyn till vad som skrivs i 2 kap. 3 § miljöbalken.

Pågående markanvändning

Vi har tidigare refererat till 2 kap. 3 § miljöbalken gällande val av bästa möjliga teknik. Enligt Miljöbalkens 2 kap 6 § ska dessutom, för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde, väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Vidare får, enligt 3 kap 4 § Miljöbalken, brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk.

Vi anser inte att Vattenfall följer dessa paragrafer i sitt förslag. Vi har tidigare påtalat att vi inte anser att kriteriet avseende väsentligt samhällsintresse är uppfyllt och utvecklar nedan vår syn på markintrånget.

Markintrånget som uppstår vid en luftledning på åkermark består inte enbart av den yta som upptas av en ledningsstolpe, dess fundament och eventuella stolpstag utan också de merkostnader och den nedsatta växtproduktion som uppstår till följd av skyddsområdet intill ledningsfundament och stag och den markpackning som uppstår när lantbruksmaskiner behöver vända intill ledningsfundamenten. Restriktioner för markanvändning under en luftledning försvårar och förhindrar dessutom utförandet av åtgärder såsom konstbevattning mm. I detta sammanhang kan påminnas om att energimarknadsinspektionen inte gav koncession till E.ON att bygga en 130 kV luftledning över högproduktiv jordbruksmark i Skåne, där möjligheten till konstbevattning var ett viktigt argument. Detta fall belyser att inte enbart investeringskostnader ska beaktas i kalkylen. E.ON överklagade till Mark- och Miljödomstolen som 2018 bedömde att de hinder som luftledningen innebär för brukandet av åkrarna är för stora sett över ledningens livslängd. Vidare ansågs det rimligt att välja markkabel eftersom merkostnaden för markkabel uppvägs av nyttan för lantbruket.

Även om konstbevattning inte är vanligt förekommande idag i det aktuella området är det mycket sannolikt att det kommer bli betydligt vanligare i framtiden på grund av klimatförändringen. Alla prognoser om framtida klimat säger att det kommer bli mycket större risk för ihållande sommartorka vissa år, vilket gör konstbevattning helt nödvändigt. Det allt varmare klimatet i kombination med den nationella livsmedelsstrategin innebär att jordbruksmark som idag kanske inte betraktas som högproduktiv sannolikt kommer att bli det i framtiden. Att då förhindra en effektiv markanvändning för all framtid på grund av förhållandena som de råkar vara just nu är både kortsiktigt och ohållbart.

Att motivera luftledning med att det redan idag finns en luftledning är fel – snarare bör den befintliga luftledningen också markförläggas på sikt. Självklart ska man förbereda för det när man markförlägger den nya kabeln.

Utöver den mark som tas i direkt anspråk ökar risken för stormskadorna väsentligt i närliggande skog eftersom man tar ned de träd som har danats till stormfasthet genom sitt öppna läge. Att plötsligt ta bort dem innebär en chock för resten av skogen som ökar risken för stormskador.

Av samrådshandlingarna framgår, endast ytterst underförstått, att den nya luftledningen planeras att korsa den befintliga på flera ställen på grund av hänsyn till bostadshus. Vattenfall har dock för markägarna inte redovisat var korsningar av befintlig ledning planeras, trots att det måste ingå i koncessionsansökan och att det innebär ett mycket omfattande intrång ifall de placeras på jordbruksmark. Detta eftersom de innebär många extra stolpar som inte placeras i linje med befintliga stolpar och många ytterligare stag. I detta avseende är samrådshandlingarna bristfälliga.

Utblick

Man kan konstatera att den grundläggande orsaken till att det så ofta blir konflikter mellan koncessionssökande och markägare är att ersättningen för markintrånget är för låg och endast ges till den som råkar vara inskriven i fastighetsregistret vid tidpunkten för intrånget trots att ledningsrätten gäller för all framtid. Sökandens kostnader för engångsersättningen är liten i jämförelse med totalkostnaden för projekten. Det gör att incitamenten för att hushålla med marken blir alltför små, vilket alltid är till nackdel för miljön och den nuvarande och framtida markanvändningen.

Specifika punkter, för det fall att Vattenfall ändå väljer, och erhåller, koncession för luftledning

Citat ur samrådshandlingen:

1. "Vid Kolmossen kommer skogsgatan att behöva breddas med ca 35 meter längs med en sträcka om ca 800 meter, detta p.g.a. parallellgång med en lokalnätsledning."

Enligt ledningsägaren Tekniska Verken så ska denna lokalnätsledning grävas ner inom några år (antagligen 2024-2026) och det är redan förberett för kabelförläggning i och med de fiberdragningar som gjordes till hushållen i trakten.

Speteby Förvaltning AB som äger berörd fastighet [REDACTED] anser att Vattenfall ska samordna med Tekniska Verken så att lokalnätsledningen demonteras innan den planerade luftledningen dras. Det innebär att ledningsgatan inte behöver breddas mer än de 25 meter som används för övrigt. Alternativt är det möjligt att någon tillfällig lösning kan användas från det att den nya luftledningen är på plats till att lokalnätsledningen är slutligt ombyggd. Om tidigareläggandet eller den tillfälliga

lösningen innebär en merkostnad för lokalnätsägaren borde Vattenfall (och kanske i slutänden Vattenfalls specifika kund i Katrineholm) stå för merkostnaden. Lokalnätsledningen är för övrigt redan nergrävd bara ett par hundra meter åt öster.

Det vore ett gravt misstag att bredda ledningsgatan extra mycket på grund av en lokalnätsledning som snart kommer tas bort. Den långsmala remsa av mark som, efter nedläggning av lokalnätsledningen inte längre är ledningsgata, kommer aldrig kunna användas till skogsbruk eftersom den ligger mellan två ledningsgator. Det skulle leda till att mark för all framtid står outnyttjad, vilket är uppenbart olyckligt ur ett hållbarhets- och klimatperspektiv samt för oss som markägare.

En samordning må innebära tillfälliga merkostnader men Speteby Förvaltning AB har inget intresse av att sponsra Vattenfall eller dess enskilda kund som resultat av att man inte samordnar dragningarna på ett effektivt sätt. Det är uppenbart att man endast sett till det som är lämpligast för stunden för Vattenfall och inte beaktat 2 kap. 3 § och 6 § samt 3 kap 4 § i miljöbalken.

2. "Vid Speteby kommer skogsgatan att behöva breddas med upp till ca 55 meter från vinkelpunkten och fram till åkerkant österut och en bit in på åkern, detta p.g.a. den snäva vinkeln samt anslutning till befintlig ledning."

Normal breddning för övrigt är 25 meter så här blir breddningen mer än dubbelt så stor och med den existerande ledningsgatan blir den totala bredden närmare ett hundra meter på den föreslagna ledningsgatan.

Vattenfall har meddelat att man i ett första skede endast kommer att bygga ledningen mellan Katrineholm och Speteby.

De har vidare förklarat att man ska ansluta sig nordost om befintlig förgrening och gå runt den på södra sidan för att därefter vika av åt väster. Anledningen till denna omväg runt den befintliga förgreningen är "nätstrukturell" d v s (som vi tolkar det) att ledningen nordost om förgreningen klarar större kapacitet än den som ligger väster om förgreningen. Men om man skulle bygga om en mycket liten bit av ledningen åt väster så att den nya ledningen kan kopplas på västra sidan om befintlig förgrening så behövs inte denna omväg och då skulle inte alls samma extrema markbehov uppstå.

När man i ett senare skede bygger ledningen mellan Speteby och Hedenlunda kan man med den av Vattenfall föreslagna lösningen koppla på den nya ledningen på den "omväg" som byggts i det första skedet. Problemet är att den extra breddning som görs för det första skedet då för all framtid kommer att finnas kvar trots att behovet egentligen inte längre föreligger.

Ytterst är det endast en fråga om kostnader. Återigen är det så att den lösning som för stunden sparar pengar för Vattenfall är den som innebär störst intrång och olägenhet för markägaren och miljön för all framtid. Det är Vattenfall som själva har ritat och byggt denna "snäva vinkel" och vi ogillar starkt att markägaren ska bli lidande för denna, för de nuvarande syftena, olämpliga design som, ytterst, Vattenfall själv är orsaken till. Det är uppenbart att man endast sett till det som är lämpligast för stunden för Vattenfall och inte beaktat 2 kap. 3 § och 6 § samt 3 kap 4 § i miljöbalken.

Allmänt om korsningar och stolpar

Flera korsningar över eller under befintlig ledning måste ske. Som nämnts tidigare har inte Vattenfall i samrådsunderlaget öppet redovisat varken att dessa behövs eller var de kommer placeras. Om dessa placeras på åkermark och man inte kan sätta stolparna i samma räta linje som befintliga stolpar så ska man se till att göra sådana korsningar där marken inte brukas, såsom i dikeskanter, åkerholmar o dyl. Det är viktigare att åkermarken kan brukas rationellt än att en åkerholme av naturhänsyn undgår en stolpe. Jordbrukare har ändå möjlighet, givet tillstånd från Länsstyrelsen, att avverka en åkerholme. Så att undvika åkerholmar vid placering av stolpar är inte en hänsyn som bygger på varaktighet.

Korsning i Speteby

Mer specifikt kan det konstateras att någonstans mellan Kolmossen och Löta planeras en korsning med befintlig ledning. Vi förordar starkt att korsningen inte görs på åkermark, i enlighet med vad som sagts i avsnittet Pågående markanvändning, ovan.

för Speteby Förvaltning AB,

ägare till

[REDACTED]

Från: katrineholmflen@vattenfall.com
Skickat: den 6 april 2021 09:28
Till: [REDACTED]
Kopia: SM_SE_katrineholm@sweco.se
Ämne: Sv: Anmälan informationsmöte

Hej [REDACTED].
Tack för bra synpunkter. Vi bifogar dem till samrådet.

Ha en fin dag.
[REDACTED]

Från: [REDACTED]@gmail.com>
Skickat: den 1 april 2021 17:56
Till: .f Katrineholm Flen (DS-KC) <katrineholmflen@vattenfall.com>
Ämne: Re: Anmälan informationsmöte

Hej

Jag föredrar att ledningen dras på den norra sidan om den befintliga.
Både av hur det ser ut i landskapet och tillgänglighet för vägen och oss som har hus här.
Om den skulle dras söder om blir det trångt både för oss och särskilt för fastigheten [REDACTED]
Mvh [REDACTED]

Den fre 26 mars 2021 kl 16:28 skrev katrineholmflen@vattenfall.com <katrineholmflen@vattenfall.com>:

Hej [REDACTED]

Nu har jag fått lite information.

I dagsläget är det ett så tidigt skede och ingen detaljprojektering är påbörjad. Det kommer ta ett tag till innan den påbörjas. Vi kommer informera er om när.

Detaljprojektering innebär att vi är ute i fält och bl. annat ser hur miljön, mark, förutsättningar och möjligheter ser ut för att kunna dra längs den befintliga ledningen. Vilken sida som är att föredra. Så för att säga exakt hur vi kommer gå vid Ramsjöhult, det kan vi inte i nuläget.

Men här är det viktigt att du lämnar in ett yttrande om hur du föredrar att den byggs. Det är era yttranden tillsammans med mark och miljöförhållandena som vi sedan tar in i beaktande när vi ska projektera för ledningen samt även uppmuntrar till att vi har en tät dialog med er, när de sedan är tid för detaljprojekteringen.

Så fort vi vet mer eller har mer kännedom om vilket så kan jag hålla dig uppdaterad.

Ha en trevlig helg.

Från: [REDACTED]@gmail.com>

Skickat: den 25 mars 2021 11:20

Till: .f Katrineholm Flen (DS-KC) <katrineholmflen@vattenfall.com>

Ämne: Re: Anmälan informationsmöte

Hej

Tack för möjlighet till individuellt möte men tar det lika gärna via mail. Den ytterligare fråga jag har är mera exakt var sträckningen kommer gå vid Ramsjöhult.

Blir det norr om nuvarande ledning eller söder om?

I övrigt inga frågor i nuläget.

Mvh [REDACTED]

Den mån 22 mars 2021 kl 10:42 skrev katrineholmflen@vattenfall.com <katrineholmflen@vattenfall.com>:

Hej [REDACTED]

Vill stämna av med dig om du känner att du fick de svar du efterfrågade och även påminna om att höra av dig om du önskar ett individuellt möte med oss.

Ha en fin dag.
[REDACTED]

Confidentiality: C1 - Public

-----Ursprungligt meddelande-----

Från: [REDACTED]@gmail.com>

Skickat: den 5 mars 2021 07:03

Till: .f Katrineholm Flen (DS-KC) <katrineholmflen@vattenfall.com>

Ämne: Anmälan informationsmöte

Hej

Anmäler mig till info möte

Behöver höra er dragning av projektet innan jag kan formulera frågor Men typ exakt var ledningen ska dras och hur det kommer påverka oss under byggtid och eventuellt efteråt när den är i drift.

Mvh [REDACTED]

Skickat från min iPhone

Confidentiality: C1 - Public

Confidentiality: C1 - Public